

CIVIL AVIATION
DIRECTORATE
OF THE REPUBLIC
OF SERBIA

ПЛОВИДБЕНОСТ ВАЗДУХОПЛОВА

Бранко Ступар, инспектор за пловидбеност

Издавање Потврде о пловидбености (CofA)

- Потврда о пловидбености издаје се ако се, после провере пловидбености ваздухоплова, утврди да ваздухоплов испуњава све услове из Потврде о типу.
- Провера пловидбености ваздухоплова ради издавања потврде о пловидбености обавља се пре уписа ваздухоплова у Регистар ваздухоплова, као и када власник/корисник ваздухоплова захтева да му се изда нова Потврда о пловидбености зато што је претходна стављена ван снаге.

Издавање Потврде о пловидбености (CofA)

- Приликом уписа ваздухоплова у регистар ваздухоплова, иако искључиво ДЦВ РС врши проверу пловидбености ваздухоплова, подносилац захтева за ваздухоплове које су у АОС и ваздухоплове чија највећа маса на полетању (МТОМ) прелази 2.730 kg дужан је да, уз захтев за проверу пловидбености и упис у регистар, приложи и документовану препоруку за издавање Потврде о провери пловидбености.

Издавање Потврде о пловидбености (CofA)

- Када се након обављене провере пловидбености утврди да ваздухоплов испуњава све услове који су потребни за континуирану пловидбеност и да је ваздухоплов пловидбен ДЦВ издаје Потврду о пловидбености (образац 25) или, на основу Ограничене потврде о типу, Ограничену потврду о пловидбености (образац 24).
- За ваздухоплове чија је максимална маса на полетању (MTOM) до 5700кг и вишемоторне хеликоптере, који нису уписани у АОС и немају потврду о типу који је издала или признала Агенција Европске уније за безбедност ваздушног саобраћаја (EASA) издаје се Национална потврда о пловидбености (образац РС 24) или Национална Ограничена потврда о пловидбености (образац РС 25).

Ограничења ваздухоплова

- Када се током провере пловидбености констатују ограничења ваздухоплова, она се уписују у документ који представља додатак приручника за управљање ваздухопловом.
- Референца која упућује на тај документ наводи се у пољу број 5 потврде о пловидбености (образац 25) или националне потврде о пловидбености (образац РС 24) или ограничене потврде о пловидбености (образац 24) или националне ограничене потврде о пловидбености (образац РС 25), у зависности шта је применљиво.

Потврда о провери пловидбености

Издавање Потврде о провери пловидбености (ARC)

- Потврда о провери пловидбености издаје се, после успешно обављене провере пловидбености, на обрасцу 15а, 15б или 15ц, у зависности да ли је издаје ДЦВ РС, САМО, САО, АМО или овлашћено особље.
- Потврда о провери пловидбености не може да се изда, нити да се продужи, ако постоји доказ или разлог који указује да ваздухоплов није пловидбен.
- Потврда о провери пловидбености важи годину дана.

Потврда о провери пловидбености

Издавање Потврде о провери пловидбености након провере пловидбености од стране ДЦВ РС

ДЦВ РС обавља проверу пловидбености и издаје потврду о провери пловидбености:

1. На обрасцу 15а, према М.А.901, у случају да:

- околности указују на могући ризик по безбедност ваздушног саобраћаја,
- континуираном пловидбеношћу ваздухоплова управља САМО или САО која има главно место пословања у трећој земљи (**ДЦВ је не признаје**), или
- то захтева власник, за сваки други ваздухоплова чија је МТОМ 2730 kg и мања.

Потврда о провери пловидбености

2. На обрасцу 15ц, према МЛ.А.901, у случају да то захтева власник или околности указују на могуће претње по безбедност, за ваздухоплове који нису сложени моторни ваздухоплови и нису наведени у сертификату ваздухопловног оператора авио-превозиоца лиценцираног у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и то за:

- авионе чија је највећа маса на полетању (MTOM) 2 730 kg или мање;
- ротокоптере чија је највећа MTOM 1200 kg или мање, сертифициране за највише четири особе;
- друге ELA2 ваздухоплове.

3. ДЦВ РС, према члану 159. ЗВС, обавља проверу пловидбености ваздухоплова увек пре уписа ваздухоплова у регистар ваздухоплова,

Потврда о провери пловидбености

- Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије започеће поступак провере пловидбености ваздухоплова само **на основу захтева за проверу пловидбености од стране лица или организације** који су одговорни у складу са М.А.201 или МЛ.А.201, у зависности од случаја.
- Захтев се подноси на обрасцу **CAD-AIR-OB-U007** (за ваздухоплове осим ваздухоплова посебне категорије и балона), **CAD-AIR-OB-U008** (за балоне) или **CAD-AIR-OB-U043** (за ваздухоплове посебне категорије).
- **Када проверу пловидбености обавља ДЦВ**, власник/оператер ваздухоплова, ако је то неопходно, дужан је да:
 - обезбеди сву документацију коју захтева ДЦВ,
 - адекватне услове и простор за инспекторе/провериваче ДЦВ и
 - подршку овлашћеног особља.
- Провера пловидбености се обавља **методом узорковања**.

Потврда о провери пловидбености

Провера документације

- Провера документације ваздухоплова се, у мери у којој је то могуће, врши канцеларијски пре обављања физичке провере ваздухоплова.
- Провера пловидбености ваздухоплова узорковањем укључује документовану проверу евиденције ваздухоплова, којом се утврђује да су испуњени следећи захтеви:
 1. да су **број сати налета** структуре ваздухоплова, мотора и елисе и са њима повезани **циклуси летења**, правилно евидентирани;
 2. да је **приручник за управљање** ваздухопловом применљив на конфигурацију ваздухоплова и да одражава статус последње ревизије;
 3. да је на ваздухоплову обављено **целокупно одржавање** које је планирано у складу са одобреним ПОВ;

Потврда о провери пловидбености

4. да су **сви познати кварови** отклоњени или, ако је то могуће, **одложени** на контролисан начин у складу са М.А.403 или МЛ.А.403, у зависности шта је применљиво;
5. да су све **AD/НПВ** примењене и правилно евидентиране;
6. да су све **модификације и поправке** које су обављене на ваздухоплову евидентиране и да су у складу са М.А.304 или МЛ.А.304, у зависности шта је применљиво;
7. да су сви **делови са ограниченим веком употребе** и компоненте са прописаним распоредом одржавања који су уграђени у ваздухоплов правилно означени, евидентирани и да нису прекорачили своја ограничења;
8. да је целокупно одржавање обављено у складу са **Делом-М** или **Делом-МЛ**, у зависности шта је применљиво;
9. да **изјава о маси и центражи** одражава тренутну конфигурацију ваздухоплова и да је важећа;

Потврда о провери пловидбености

10. да је ваздухоплов **усклађен са последњом ревизијом пројекта типа** коју је одобрила Агенција, уколико је применљиво;
 11. да ваздухоплов, ако се то захтева, има **уверење о буци** која одговара његовој тренутној конфигурацији у складу са Одељком И Анекса I (Део-21) или, у зависности од случаја, Одељком И Секција А Анекса Iб (Део-21 Лаки ваздухоплови) Уредбе (ЕУ) бр. 748/2012.
 12. **По потреби се могу проверавати и друга документа** у зависности од услова одржавања, историје и стања ваздухоплова који се проверава, природе и комплексности операција подносиоца захтева, броја претходних налаза и других околности које могу да утичу на пловидбеност.
- Ако је подносилац захтева одобрена организација сви статуси треба да се доставе **на обрасцима дефинисаним у одобреном приручнику организације.**

Потврда о провери пловидбености

Програм одржавања ваздухоплова

- Подносилац захтева је дужан да има одобрен програм одржавања ваздухоплова или, ако је примењиво, **декларисани програм одржавања** (ПОВ).
- Уколико подносилац захтева користи електронски систем за евиденцију записа о одржавању и континуираној пловидбености ваздухоплова, дужан је да задатке одржавања из одобреног ПОВ унесе у тај систем пре издавања потврде о провери пловидбености.
- Уколико подносилац захтева **нема одобрен програм одржавања**, дужан је да уз захтев за проверу пловидбености поднесе исти на одобрење.
- Приликом провере пловидбености проверава се да ли је ПОВ ажуран у смислу важеће измене документације имаоца одобрења за пројекат, а на којој се програм заснива.
- Уколико се установи да је на снази новија измена документације имаоца одобрења за пројекат од оне на којој се заснива ПОВ предметног ваздухоплова, тада се проверава да ли је истекао одобрени рок за усаглашавање ПОВ са важећом изменом документације имаоца одобрења за пројекат.
- Уколико рок за усаглашавање ПОВ са важећом изменом документације није дефинисан, онда је рок **12 месеци** од ступања на снагу важеће измене документације имаоца одобрења за пројекат.

Потврда о провери пловидбености

Приручник за управљање ваздухопловом

- ДЦВ РС не одобрава приручник за управљање ваздухопловом (AFM/РОН), осим за ваздухоплове за које је потврду о типу издао ДЦВ РС, већ се у току провере пловидбености или АСАМ инспекције констатује да га оператер поседује и утврђује да ли је ажуран и прилагођен.

Физичка провера

- У току физичке провере ваздухоплова узорковањем треба да се потврди да не постоје недоследности између стања ваздухоплова и претходно проверене техничке документације.
- Подносилац захтева је дужан да на дан физичке провере ваздухоплова припреми ваздухоплов за проверу и одреди представника који је дужан да пружи и/или организује подршку комисији у току провере.
- Подносилац захтева је дужан да, ако комисија утврди да је потребна провера у лету, одреди и обезбеди летачко особље одговарајућег састава.

Потврда о провери пловидбености

- Физичком провером ваздухоплова узорковањем, у оквиру провере пловидбености, комисија утврђује способност ваздухоплова да безбедно учествује у ваздушном саобраћају тако што:
 - врши визуелни преглед ваздухоплова;
 - врши проверу да су све захтеване ознаке и налепнице/плочице постављене у складу са Правилником о разврставању ваздухоплова, знацима државне припадности, ознакама регистрације и обавезним натписима ваздухоплова;
 - да је ваздухоплов усклађен са приручником за управљање ваздухопловом;
 - да је конфигурација ваздухоплова усклађена са одобреном документацијом;
 - да не постоји ниједан очигледан квар који није отклоњен према М.А.403 или МЛ.А.403, у зависности шта је применљиво;
 - да не постоје недоследности између ваздухоплова и документоване провере евиденције
 - по потреби налаже проверу рада и функционалности уређаја и опреме;
 - по потреби присуствује провери рада и функционалности система и опреме ваздухоплова укључујући и проверу рада мотора и елиса на земљи;
 - по потреби захтева проверу у лету.

Потврда о провери пловидбености

- У случају да физичка провера обухвата и радове одржавања (нпр. тестови система, визуелни прегледи који захтевају отварање панела, итд.) налаже се представнику подносиоца захтева да изда **радни налог за радове одржавања** овлашћеној организацији за одржавање или овлашћеном особљу за одржавање, у зависности од случаја. Док се не изда одговарајуће **уверење о спремности за употребу** после ових радова, Потврда о провери пловидбености се не може издати.

Потврда о провери пловидбености

Извештај са провере пловидбености ваздухоплова

- **Извештај** са провере пловидбености **се подноси** на обрасцу [CAD-AIR-OB-R002](#) (за ваздухоплове осим ваздухоплова посебне категорије и балона), [CAD-AIR-OB-R003](#) (за балоне) или [CAD-AIR-OB-R052](#) (за ваздухоплове посебне категорије).
- Уколико су **уочени налази током провере**, морају се документовати у складу са М.А.905 или МЛ.А.907 и предочити подносиоцу захтева **преко дела 4 Извештаја о налазима са провере пловидбености ваздухоплова** (Образац [CAD-AIR-OB-R004](#)).
- По пријему обавештења о налазима, подносилац захтева **спроводи корективне мере** на начин који је прихватљив инспектору/проверивачу ДЦВ, **у року који је договорен** са инспектором/проверивачем.
- **Налази се морају отклонити пре издавања Потврде о провери пловидбености.**

Препорука - САМО или САО

Издавање Потврде о провери пловидбености на основу препоруке од стране САМО или САО

- ДЦВ РС издаје потврду о провери пловидбености после задовољавајуће процене која се заснива на препоруци коју је дала САМО или САО, која је достављена уз захтев власника или оператера за све ваздухоплове које користе авио-превозници лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, као и за ваздухоплове чија МТОМ прелази 2730 kg (у складу са М.А.901) као и за ваздухоплове на које се примењује Део-МЛ (у складу са МЛ.А.903) који испуњавају један од следећих услова:
 1. да нису у контролисаном окружењу;
 2. да њиховом континуираном пловидбеношћу управља организација која нема право да обавља проверу пловидбености;
- Препорука се заснива на обављеној провери пловидбености у складу са М.А.901 или МЛ.А.903, у зависности шта је применљиво.

Препорука - САМО или САО

- Захтев за издавање ППП на основу препоруке подноси се ДЦВ на обрасцу [CAD-AIR-OB-U019](#) са пратећом документацијом.
- Подносилац захтева се обавештава о резултату провере у року од 30 дана осим ако се закључи да су потребне корективне мере пре издавања потврде о провери пловидбености, када рок може бити дужи.
- Провера не подразумева да инспектор/проверивач лично врши проверу пловидбености већ само треба да се увери да је САМО или САО спровео комплетну и тачну процену пловидбености ваздухоплова.
- Обим провере ће варирати у зависности од комплексности предметног ваздухоплова, његове историје, искуства САМО или САО организације, броја ранијих налаза и начина њиховог отклањања.
- Инспектор/проверивач на основу процене може одлучити да захтева допуну документације, да изврши физичку проверу ваздухоплова као и делимичну или комплетну проверу пловидбености, о чему обавештава САМО или САО организацију како би се организовала провера.
- Уколико је резултат провере задовољавајући ДЦВ издаје Потврду о провери пловидбености (ППП) на обрасцу 15а или 15ц, у зависности шта је применљиво.

Издавање ППП од стране овлашћеног особља

- У случају ваздухоплова којима се обавља ваздушни саобраћај у складу са Анексом VII (Део-NCO) Уредбе (ЕУ) бр. 965/2012 или, у случају балона којима се не обавља ваздушни саобраћај у складу са Поглављем ADD Анекса II (Део-BOP) Уредбе (ЕУ) бр. 2018/395 или, у случају једрилица на које се не примењује Глава DEC Анекса II (Део-SAO) Уредбе (ЕУ) 2018/1976, а у складу са МЛ.А.901, за ваздухоплове који нису сложени моторни ваздухоплови и нису наведени у сертификату ваздухопловног оператора авио-превозиоца лиценцираног у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и то за:
 - авионе чија је највећа маса на полетању (MTOM) 2 730 kg или мање;
 - ротокоптере чија је највећа MTOM 1200 kg или мање, сертификоване за највише четири особе;
 - друге ELA2 ваздухоплове

независно овлашћено особље, када обавља 100 сатни/годишњи преглед из ПОВ-а, може да обавља проверу пловидбености и издаје потврду о провери пловидбености на обрасцу 15ц, ако има:

Издавање ППП од стране овлашћеног особља

(i) дозволу која је издата у складу са Анексом III (Део-66) са овлашћењем за одговарајући ваздухоплов или, ако Анекс III (Део-66) није применљив на одређени ваздухоплов, националну стручну квалификацију овлашћеног особља која важи за тај ваздухоплов;

(ii) овлашћење које је издао:

(А) надлежни орган, који је издао дозволу у складу са Анексом III (Део-66), или

(Б) надлежни орган одговоран за националну стручну квалификацију овлашћеног особља, ако Анекс III (Део-66) није применљив.

- **Овлашћено особље подноси ДЦВ Обавештење** о издавању ППП на обрасцу CAD-AIR-OV-U017 са прилозима наведеним у обрасцу, укључујући и образац 15ц.
- Инспектор/проверивач проверава комплетност достављене документације и утврђује да ли овлашћено особље има одобрење за проверу пловидбености и издавање потврде о провери пловидбености, након чега обавештава странку електронском поштом да је ДЦВ примио достављену документацију.

Издавање ППП од стране САМО или САО

САМО или САО може да обавља проверу пловидбености и издаје потврду о провери пловидбености:

1. На обрасцу 15б, према М.А.901:

- За све ваздухоплове које користе авио-превозници лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и ваздухоплове чија МТОМ прелази 2.730 kg, који су у контролисаном окружењу;
- За ваздухоплове чија је МТОМ 2 730 kg и мања, које не користе авио-превозници лиценцирани у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008;

2. На обрасцу 15ц, према МЛ.А.901, за ваздухоплове који нису сложени моторни ваздухоплови и нису наведени у сертификату ваздухопловног оператера авио-превозиоца лиценцираног у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и то за:

- авионе чија је највећа маса на полетању (МТОМ) 2 730 kg или мање;
- ротокоптере чија је највећа МТОМ 1200 kg или мање, сертифициковане за највише четири особе;
- друге ЕЛА2 ваздухоплове.

Издавање ППП од стране САМО или САО

- Провера пловидбености може да се предвиди у периоду од највише 90 дана пре истека рока важења потврде, а да се не изгуби континуитет распореда провере пловидбености, како би се омогућило да се физичка провера ваздухоплова обави током радова одржавања.
- САМО или САО подноси ДЦВ обавештење о издавању ППП на обрасцу [CAD-AIR-OV-U017](#) са прилозима наведеним у обрасцу, укључујући и образац 15б или 15ц.
- Инспектор/проверивач проверава комплетност достављене документације и утврђује да ли САМО или САО има одобрење за проверу пловидбености и издавање потврде о провери пловидбености, након чега обавештава САМО или САО електронском поштом да је ДЦВ примио достављену документацију.

Продужење ППП од стране САМО или САО

- За ваздухоплове који се налазе у контролисаном окружењу, организација која управља континуираном пловидбеношћу ваздухоплова, САМО или САО, ако не постоји доказ или разлог који указују да ваздухоплов није пловидбен, може према М.А.901 или МЛ.А.901 највише два пута узастопно, на по годину дана, да продужи важење потврде о провери пловидбености коју је издала сама, коју је издао ДЦВ РС, организација за одржавање, овлашћено особље или друга САМО или САО.
- Продужење важења потврде о провери пловидбености може да се предвиди у периоду од највише 30 дана пре истека рока важења потврде, а да се не изгуби континуитет распореда провере пловидбености.
- САМО или САО подноси ДЦВ Обавештење о продужењу ППП на обрасцу CAD-AIR-OV-U017 са прилозима наведеним у обрасцу, укључујући и копију обрасца 15а или 15б или 15ц.
- Инспектор/проверивач проверава комплетност достављене документације након чега обавештава САМО или САО електронском поштом да је ДЦВ примио достављену документацију.

Издавање ППП од стране организације за одржавање

- Одобрена организација за одржавање ваздухоплова може према МЛ.А.901, када обавља 100 сатни/годишњи преглед из ПОВ-а, за ваздухоплове који нису сложени моторни ваздухоплови и нису наведени у сертификату ваздухопловног оператера авио-превозиоца лиценцираног у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008 и то за:
 - авионе чија је највећа маса на полетању (MTOM) 2 730 kg или мање;
 - ротокоптере чија је највећа MTOM 1200 kg или мање, сертификоване за највише четири особе;
 - друге ЕЛА2 ваздухоплове.да обавља проверу пловидбености и издаје потврду о провери пловидбености на обрасцу 15ц.
- Инспектор/проверивач проверава комплетност достављене документације и утврђује да ли организација за одржавање има одобрење за проверу пловидбености и издавање потврде о провери пловидбености, након чега обавештава организацију електронском поштом да је ДЦВ примио достављену документацију.

Хвала на пажњи!

